

OMG, nuorten kieli rulettaa :-o

KATRI KLEEMOLA

Nuorten kieli on kautta aikojen pöyristyttänyt aikuisväestöä. Kauhistusta aiheuttavat niin slangi-ilmaukset kuin kiroilukin. Suoranaisena suomen kielen rappeutumisen osoituksena pidetään englannin kielen taajaa viljelyä ja loppukiekaisua.

Itse olen ollut nuorten kielen ilmiöistä päinvastaista mieltä varmaankin kielitieteellisen koulutukseni ansiosta. Moderni lingvisti nimittäin tarkastelee kieltä ja erityisesti puhekieltä alati kehittyvänä ja muuttavana jatkumona ja pitää normatiivista ohjeistusta kirjoitettuun kieleen liittyvänä välttämättömänä pakkona. Nuorten kieli näyttäytyy minulle innovatiivisena ja inspiroivana. Mutta kukapa minua lingvistirukkaa uskoisi. Ilosanomani viesti ei ole mennyt perille.

Nyt olen saanut taustatukea muilta kielitieteilijöiltä, kun *Nuoret kielikuvassa – kouluikäisten kieli 2000-luvulla* on ilmestynyt. Artikkelikokoelmassa ruoditaan toki heikentyneitä ylioppilaskirjoitusten tuloksia, mutta osa teoksesta tarkastelee uuden verkkokielen ilmiötä, jotka avaavat aivan uudenlaisen näkökulman nuorten kielenkäyttöön. Kieli ei olekaan rappion partaalla, vaan uuden teknologian innoittamana se on noussemassa uuteen loistoon.

Ilmari Vauras pohtii artikkelinsa alussa kielen jaottelua. Ennen on puhuttu kirja- ja puhekielestä – nyt näiden väliin on syntynyt kokonaan uusi muoto: verkkokieli. Tämä uusi kieli aiheuttaa ärtymystä siihen tottu-

mattomille, ja he helposti olettavat, että kirjoittajat eivät osaisi käyttää konventionaalista kirjakieltä. Verkkokieli on kuitenkin syntynyt uusien viestintävälineiden kuten pikaviestinten ja tekstiviestien tarpeeseen. Nopeassa keskustelutilanteessa vaikkapa ”mesessä” eli pikaviestimessä tarvitaan myös nopeaa kieltä. Isot kirjaimet, välimerkit ja omistusliitteet voivat jäädä käyttämättä, kunhan viesti menee perille.

Verkkokielestä puuttuu yksi puheen vuorovaikutukselle tärkeä elementti: sanaton kieli eli eleet ja ilmeet. Tämän ongelman ratkaisuksi syntyneet erityismerkit, hymiöt, ovat Vauraan artikkelin varsinainen aihe. Hän käyttää niistä englannin kielen emoticon-sanasta käännettyä tunneikoni-sanaa, joka onkin oikein osuva: tunneikonit eivät ilmaise vain iloa, kuten yleisesti käytetty hymiö-sana antaisi ymmärtää, vaan tunteiden kirjoja laidasta laitaan. Tunneikonijärjestelmästä tekee luovan sen avoimuus: kuka tahansa voi luoda uusia merkkejä, ja vastaanottaja pystyy tulkitsemaan merkin, vaikkei olisi sitä aiemmin nähnytään. Vauras toteaa artikkelissaan, että tunneikoneita ei voida enää pitää ohimenevänä muoti-ilmiönä. Ne ovat syntyneet tarpeeseen ja ovat tehokas viestinnän keino verkossa ja sitä paitsi kehittävät nuorten – ja miksei muidenkin verkkokeskustelijoiden – luovuutta.

Nuorten kirjallista luovuutta osoittaa myös ilmiö nimeltä fanifiktio, toteaa Sirpa Leppä-

Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.)
Nuoret kielikuvassa
Kouluikäisten kieli 2000-luvulla
Helsinki: SKS, 2008

nen omassa artikkelissaan. Fanifiktiossa nuoret kirjoittavat erilaisia tekstejä ihailemiensa elokuvien, tv-sarjojen ym. pohjalta käyttäen lähdetekstin hahmoja ja kehitellen juonenkulkuja. Nämä tekstit julkaistaan sitten fanien omilla verkkosivuilla tai lehdissä. Fanifiktio osoittaa Leppäsen mukaan sen kirjoittajien erinomaista kielitajua: tekstejä kirjoitetaan tilanteesta riippuen erilaisilla tyyllilajeilla, eri genreisä ja jopa eri kielillä. Konventionaalisia rajoja venytetään ja eri lähteiden aineksia yhdistellään. Fanifiktioa kirjoittaessaan nuoret säilyttävät lähdetekstien perinteitä, mutta luovat niistä innovatiivisesti omaa kulttuuriaan muokkaamalla niitä. Olennaisena osana fanifiktioon kuuluu myös nykyajalle ominainen interaktiivisuus. Kirjoittajat luovat omia yhteisöjään, joissa jaetaan ja kommentoidaan tekstejä.

Nuorille Internet on luonnollinen ja jokapäiväinen osa elämää. Vaikka heidän kielenkäyttöön on helppo parjata perinteisillä mittareilla tarkasteltuna, omassa maailmassaan he käyttävät kieltä luovasti ja kekseliäästi.